

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ KOPYA ÇEKME EĞİLİMLERİ VE AKADEMİK KONTROL ODAKLARININ İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Zehra Certel
Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antalya
zcertel@akdeniz.edu.tr

Doç. Dr. Ziya Bahadır
Erciyes Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kayseri
zbahadir@erciyes.edu.tr

Prof. Dr. A. Seda Saracaloğlu
Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Aydın
sedasaracal@gmail.com

Prof. Dr. S. Rana Varol
Ege Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İzmir
ranavarol@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı; beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekme eğilimlerinin ve akademik kontrol odaklarının cinsiyet, akademik başarı algısı ve spor yapma durumu değişkenlerine göre incelemek ve kopya çekme eğilimi ile akademik kontrol odağı arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırma grubunu, Akdeniz, Erciyes, Ege ve Adnan Menderes Üniversitelerinin Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği bölümlerinin farklı sınıf düzeylerinde öğrenim gören toplam 458 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kopya çekmeye yönelik tutum ölçeği ve akademik kontrol odağı ölçeği kullanılmıştır. Sonuçlara göre, öğrenciler arkadaşlarının büyük bölümünün sınavlarda kopya çektiklerini ancak yalnızca % 7'sinin hiç kopya çekmediğini düşünmektedirler. Beden eğitimi öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre kopya çekmeye yönelik tutumları ve dışsal kontrol odakları; akademik başarı algısına göre dışsal kontrol odakları ve spor yapma durum değişkenine göre kopya çekmeye yönelik tutumları ve dışsal odakları istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir. Öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik eğilimleri ile dışsal-içsel akademik kontrol odakları arasında düşük düzeyde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Kopya çekme eğilimi, dışsal kontrol, içsel kontrol, beden eğitimi öğretmeni adayı.

THE INVESTIGATION OF PHYSICAL EDUCATION TEACHER CANDIDATES' ATTITUDES TOWARDS CHEATING AND THEIR ACADEMIC CONTROL FOCUS

Abstract

The purpose of the study was to examine cheating tendency physical education teacher candidates and their academic control focus in terms of variables of sex, academic achievement perception and doing sport and to discover the correlation between cheating tendency and academic control focus. The study group was consisted of a total of 458 students who studied at different in Universities. As data collection tools; Attitudes toward Cheating Scale and academic Control Focus Scale were employed in the study. As a results; students thought that majority of their friends cheated in the exams but only 7% of them never cheated in the exams. There were statistically significant differences among candidate teachers in terms of gender variable in relation to cheating attitudes and external control focus; in terms of variable of academic achievement perceptions in relation to

external control focus and in terms of variable of doing sports in relation to cheating attitudes and external control focus.

Keywords: Cheating attitudes, external control, internal control, physical education teacher candidate.

GİRİŞ

Eğitim sürecinde istendik davranış değişikliğinin olup olmadığını ölçmek için değerlendirme yapılmaktadır. Kazanılan davranışların ölçülmesi sürecinde, bu sürecin hatalardan arınmış olması ise son derece önemlidir. Değerlendirmelerin sağlıklı olabilmesi için özellikle objektifliği zedeleyen kopya çekme davranışının olmaması gerekmektedir. Kopya çekme bilindiği gibi istenmeyen öğrenci davranışları arasındadır. Kopya, Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü'nde "bir sınavda soruları cevaplamak için başka birinden veya bir yerden gizlice yararlanma ya da yazılı sınavda gizlice bakmak için hazırlanmış kâğıt" olarak tanımlanmaktadır(<http://www.tdk.gov.tr>). Kopya çekmek ise sınavlarda veya akademik ödevlerde kullanım izni verilmeyen kaynakları kullanma, sınavı veya ödevi başkasına yaptıрма, sınavlarda soruları kendi cevaplamak yerine gizlice bir kaynağa bakmak veya bir kimseye gizlice yardım etmek olarak belirtilmektedir (Tan 2001; Semerci ve Sağlam 2005).

Yapılan araştırmalarda, kopya çekmenin eğitim kurumlarında oldukça yaygın olduğu ortaya konmuştur (Bozdoğan ve Öztürk, 2008; Lin ve Wen, 2007). Kopya çekme eyleminin eğitimin tüm kademelerinde kadar hatta lisansüstü eğitim ve doçentlik dil sınavlarına kadar uzanan bir eğitim-öğretim problemi haline geldiği söylenebilir. Bozdoğan ve Öztürk (2008), öğretmen adayları üzerine yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının %72.2'sinin üniversite hayatlarında en az bir kez kopya çektiğini ve teknolojinin gelişmesiyle kopya çekme yöntemlerinin çeşitliliğinde de bir artış olduğunu belirtmişlerdir.

Ersoy (2014) öğrencilerin intihal yapma nedenlerinin; kişisel özellikler, akran ilişkileri, öğretim elemanının rolü, teknoloji kullanım kültürü ve dersin rolüyle ilişkili olduğuna dikkat çekmektedir. Ashworth ve diğerleri (1997) ise kopya çekmenin aslında bilinçli bir tercih olduğunu vurgulayarak öğrencilerin tembellik, isyankârlık, ders çalışmaya dönük ilgisizlik ve akademik kazanç sağlamak için kopya çektiğini belirlemişlerdir. Özden, Baştürk ve Demir (2015) öğretmen adaylarının kopya çekme davranışlarının nedenlerini olgu bilim deseni kullanılarak derinlemesine görüşme tekniğiyle ortaya çıkarmaya çalışmışlardır. Bu çalışmada, katılımcıları kopya çekmeye yönlendiren etmenleri, çevresel ve bireysel etmenler olarak ele almışlardır. Çevresel etmenlerin; öğretim elemanlarının eylemleri ve özellikleri, sınavlara dayalı sistem ve sınavların içeriği, derslerin içerik yapısı, akranların etkisi, kurumsal özellikler ve aile beklentisi ve bireysel etmenlerin ise kişisel özellikler, akademik kazanç sağlama ve zayıf öz yeterlik algısı başlıklarından oluştuğunu belirtmişlerdir. Sonuç olarak öğrencileri kopya çekmeye yönlendiren etmenlerin çok çeşitli olduğu söylenebilir.

Özden, Baştürk ve Demir (2015), bireyi kopya çekmeye yönlendiren etmenlerden birisinin kişisel özellikler olduğunu yaptığı çalışmalarda vurgulamıştır. Bu bağlamda bir kişilik boyutu olarak ele alınan ve araştırma konularından biri olan denetim odağı, kişinin olumlu ya da olumsuz, kendisini etkileyen olayları kendi yetenek, özellik ve davranışlarının sonuçları ya da şans, kader, talih gibi kendi dışındaki güçlerin işi olarak algılaması eğilimidir (Rotter ve Chance, 1972). Rotter (1966)'e göre, kontrol odağı, bireyin yaşadığı veya yaşamayı beklenti haline getirdiği olumlu veya olumsuz olayları içsel ve dışsal kaynaklara bağlama eğilimi" olarak tanımlanabilir. Bazı bireyler, iç-dış denetim odağı inancı boyutunun uç noktalarında bazıları da ortalarında yer alabilmektedirler.

Kontrol odağı kavramı ile ilgili yapılan araştırmalarla, bireylerin anlamlı olarak birbirlerinden akademik başarı, değişiklik yapma isteği, sorumluluk alma, davranışlardaki tutarlılık vb. gibi konularda ayrıldıkları ortaya konmuştur (Rotter, 1966; Lefcourt, 1982; Korkut, 1986; Dağ, 1991; Ören, 1991). Rotter (1954)'e göre güçlü içsel denetim odağına sahip insanlar gelişimlerdeki sorumluluğu ne olursa olsun kendilerinde ararlar. İçselleşmiş başarı ve başarısızlığın kendi çabalarına bağlı olduğunu düşünürler. Tam tersine dışsallar, hayattaki gelişim faktörlerinin şans, kader ve diğer güçler tarafından kontrol edildiğine

inanırlar. Bu yüzden de ulaştıkları gelişim seviyesi düzeyinde kendi çabalarının çok az etkisi olduğunu düşünürler. Yeşilyaprak (1990), içsel denetimlilerin; entelektüel ve akademik etkinliklerde daha fazla zaman harcadıklarını, okul başarılarının daha yüksek olduğunu özellikle yarışma ortamında daha üstün başarı gösterdiklerini, toplumsal olaylarda daha aktif olduklarını belirtmektedir. Bunun yanında, iç kontrol odağına sahip bireyler, yaşamlarının herhangi bir boyutuyla ilgili olarak mutsuz olduklarında, bunu kendi çabalarıyla değiştirebileceklerine inanırken, dış kontrol odağına sahip bireyler, yaşamlarını yönlendirme konusunda çaresizlik yaşama eğilimindedirler ve yaşamlarındaki bazı ödüllerin kendi çabalarından kaynaklanmadığına, yalnızca doğru zamanda doğru yerde olmanın getirdiği bir rastlantı olduğuna inanırlar (Solmuş, 2004). Akin (2007), bireylerin başarılı oldukları durumlarda içsel kontrol odaklı, başarısız oldukları durumlarda ise dışsal kontrol odaklı olmayı daha fazla tercih ederek bilişsel ve duygusal denge sağlama ve benliğe hizmet eden yargılarda bulunma eğilimi gösterdiklerini ortaya koymuştur.

Lefcourt (1982) ve Spector (1982) denetim odağının öğretmenlerin sınıf ortamındaki rollerini anlamada önemli bir kişilik özelliği olabileceğini vurgulamaktadır. İçten denetim odağı yönelimi yüksek olan öğretmen adaylarının öğrenme sürecinde konuları çok daha az rahatsız edici algılayacakları, böylece daha çok ve daha etkili bir şekilde öğrenme çabası içine girecekleri söylenebilir. Ayrıca, başarıyı ya da diğer yaşam olaylarını kontrol altında tutabileceklerine inananların ilgili süreçleri önemseyip daha çok öğrenmeye yönelme olasılıkları da yüksektir. Bu değerlendirmelerden hareketle, kişinin denetim odağı bir kişilik özelliği olduğundan, motivasyonel yönelimleri etkileyebileceği sonucuna da varılabilir (Buluş, 2011).

Üniversite öğrenimi yoğun bir öğrenme ve çalışma gerektirmektedir. Bu nedenle öğrencinin zor durumlarda ne kadar çaba harcadığı ve öğrenim başarısı için ne denli yoğun mücadele ettiği önemlidir. Örnekleme oluşturan beden eğitimi öğretmeni adaylarını yetiştiren eğitim programı incelendiğinde, YÖK beden eğitimi öğretmenliği lisans programının 125 kredisi teorik, 66 kredisi uygulamalı derslerden oluşmaktadır. Yani lisans programının %65'i teorik derslerden oluşmaktadır. Bu bölümde öğrenim gören öğrenciler başarılı olabilmek için hem teorik hem uygulamalı derslerini başarmak zorundadır. Eğitim öğretim süreçlerinde verilen kararlar bir kişilik boyut olan denetim odağından etkilenebilir ve kopya çekme eğilimini de etkileyebilir.

Yapılan literatür taramasında beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekmesine yönelik birkaç çalışmaya rastlanmıştır (Ünlü ve Eroğlu, 2012; Gümüşgöl, Üstün, Işık ve Demirel, 2013). Kontrol odağı ile ilgili olarak öğretmen adayları ve üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen birçok çalışmaya rastlanmıştır (Buluş, 2011; Başoğlu ve Türkoğlu, 2009; Saracaloğlu, Yenice ve Özden, 2013; Dil ve Bulantekin, 2011; Yenice, Evren ve Özden, 2012). Beden eğitimi öğretmenlerinin denetim odaklarını inceleyen bir çalışmaya rastlanmıştır (Saracaloğlu, Certel, Varol ve Bahadır 2012). Ancak beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekme eğilimleri ile akademik kontrol odakları arasında ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Sonuç olarak bu çalışmanın amacı beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekme eğilimlerinin ve akademik kontrol odaklarını cinsiyet, başarı algısı ve spor yapma durumuna göre incelenmesi ve kopya çekme eğilimi ile akademik kontrol odağı arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Çalışmanın alana katkı sağlayacağı umulmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma tarama modelindedir. Betimsel nitelikte olan bu araştırma, tarama modellerinden ilişkisel tarama modelindedir. İlişkisel tarama modelleri, iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2007).

Çalışma Grubu

Araştırma grubunu, Akdeniz (n=95), Erciyes (n=151), Ege (n=131) ve Adnan Menderes (n=81) Üniversitelerinin Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği bölümlerinin farklı sınıf düzeylerinde öğrenim gören toplam 458 öğrenci oluşturmaktadır. 1. Sınıfta 132, 2. Sınıfta 89, 3. Sınıfta 108 ve 4. Sınıfta 129 öğrenci öğrenim görmektedir. Öğrencilerin yaş ortalaması $\bar{X}_{yaş}=21.69\pm 2.63$ 'tür. Lisanslı olarak aktif

olarak bireysel (n=134) ve takım (n=207) sporu yapan toplam 341 öğrencinin lisans yılı ortalaması $\bar{X}_{yil}=8.43\pm 3.84$ 'tür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama amacıyla sırasıyla kişisel bilgi formu, kopya çekme eğilimi ve akademik kontrol odağı ölçekleri kullanılmıştır.

Kopya Çekmeye Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmada "Kopya Çekmeye Yönelik Tutum Ölçeği" (Yangın ve Kahyaoğlu, 2009) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kopya çekmeye yönelik tutum ölçeği tek faktörlü ve toplam 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçek beşli likert tipindedir. Ölçek puanının düşük olması kopya çekmeye yönelik tutumun yüksek olduğunu göstermektedir. Anketin ikinci kısmında ise öğrencilerin kopya çekme nedenlerini belirlemeye yönelik altı tane çoktan seçmeli sorudan oluşan bir anket bulunmaktadır (Yangın ve Kahyaoğlu, 2009). Bu araştırmada anketin 30 maddelik güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha) .85 olarak hesaplanmıştır.

Akademik Kontrol Odağı Ölçeği

Akademik Kontrol Odağı Ölçeği'nin geliştirilmesi ve geçerlik ve güvenilirlik analizleri Akın (2007) tarafından yapılmıştır. 647 üniversite öğrencisine uygulanan ölçek akademik dışsal kontrol odağı ile akademik içsel kontrol odağı olmak üzere iki alt boyuta sahip, dördümlü likert tipi ve 17 maddeden oluşmaktadır.

Akademik Dışsal Kontrol Odağı alt boyutunda yer alan maddeler öğrencilerin akademik ortamlarda elde ettikleri olumlu veya olumsuz çıktılarını, başarı veya başarısızlıklarını; şans, görevin zorluğu veya diğer bireylerin davranışları gibi kendi kontrolleri dışındaki etkenlerden kaynaklandığına yönelik inançlarıyla ilişkilidir. *Akademik İçsel Kontrol Odağı* alt boyutunda yer alan maddeler ise; genellikle öğrencilerin akademik anlamdaki başarı veya başarısızlıklarının kendi davranışlarından veya kişilik özelliklerinden kaynaklandığına inanmasıyla ilişkilidir.

Orijinal ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları akademik içsel kontrol odağı için .94 ve akademik dışsal kontrol odağı için .95 olarak bulunmuştur. Ölçeğin test-tekerrar test güvenilirlik katsayıları ise akademik içsel kontrol odağı için .97 ve akademik dışsal kontrol odağı için .93 olarak bulunmuştur. Ters maddesi bulunmayan ölçeğin içsel ve dışsal boyutlarından alınan puanlar yükseldikçe öğrencinin ilgili boyuta ait özelliklere yüksek düzeyde sahip olduğu söylenebilir. Bu araştırma için yapılan iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları akademik içsel kontrol odağı için .82 ve akademik dışsal kontrol odağı için .77 olarak bulunmuştur.

Veri Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler, betimsel istatistikler kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan Kolmogorov-Smirnov normallik testi sonucunda, verilerin normal dağılıma sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle, verilerin analizinde betimsel istatistiklere ek olarak, ikili karşılaştırmalarda t-testi, çoklu karşılaştırmalarda ANOVA testi, LSD testi ve değişkenler arası ilişkiyi incelemek için Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmada uygulanan ankette toplam 30 madde yer almaktadır. Beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik ankette bulunan maddelere verdikleri cevapların hesaplanmıştır. Bulgulara göre öğretmen adayları; "Bir öğrencinin kopya çekerek başarılı olması ve hatta dereceye girmesi diğerlerine haksızlık yapılması demektir" ($\bar{X} = 3.84 \pm 1.23$) ifadesine en fazla katılım göstermişlerdir. İkinci sırada "Kopya çeken öğrenciye göz yuman gözetmen haksızlığa ortak olmuş demektir." ($\bar{X} = 3.76 \pm 1.20$) ve üçüncü sırada ise "Kopya çekmek başkasının hakkını yemek demektir." ($\bar{X} = 3.57 \pm 1.23$) ifadeleri yer almıştır. Öğrencilerin, kopya çekme nedenlerini belirlemeye yönelik çoktan seçmeli sorulara verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları ise tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde beden eğitimi öğretmen adaylarının %51'i daha yüksek puan almak için ve kopya çeken öğrenciyle rekabet etmeleri gerektiği (%15) için kopya çekmeye yöneldiklerini, % 38'i başkasının kağıdına bakarak ve yanındaki arkadaşıyla konuşarak (%22) kopya çektiklerini ve % 41'i en çok klasik yazılı yoklamalarda ve çoktan seçmeli sınavlarda (%32) kopya çektiklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının % 40'ı ara sıra ve nadiren (%37) kopya çektiklerini, %48'i kopya çekenlere ceza olarak dersten bütünlemeye bırakılmalarını gerektiğini ve kopya çekme davranışını önlemek için iki veya daha fazla soru formu kullanılması (%25) ve öğrencilerin aralıklı oturtulması (%19) gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 1: Öğrencilerin kopya çekme nedenlerini belirlemeye yönelik altı tane çoktan seçmeli soruya verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları

Maddeler	f	%
Öğrenciyi kopya çekmeye yönelten en önemli faktör hangisidir?		
Daha yüksek puan alma kaygısı	232	50.7
Kopya çeken diğer öğrencilerle rekabet etmek zorunda kalınması	67	14.6
Diğer	65	14.2
Güvensizlik ve kopya çekmeden yapamayacağı duygusu	47	10.3
Arkadaş baskısı	40	8.7
Kopya çekmeyenlerle alay edilmesi	2	1.5
Bir öğretmen adayı, sınavlarda en fazla hangi şekilde kopya çekme yoluna başvurmaktadır?		
Başkalarının kağıdına bakma	176	38.4
Yakınındaki arkadaşla konuşma	103	22.3
Kopya kağıdı hazırlama	85	18.6
Duvara veya sıraya yazma	66	14.4
Diğer	29	6.3
En çok hangi tür yapılan sınavlarda öğretmen adayları kopya çekme davranışı göstermektedir?		
Klasik ve yazılı yoklamalar	186	40.6
Çoktan seçmeli sınavlar	142	31.0
Hepsi	92	20.1
Ders dışı yapılan ödev ve projeler	30	6.6
Diğer	8	1.7
Öğretmen adayları ne kadar sıklıkta kopya çekme davranışına başvurmaktadır?		
Ara sıra kopya çekerler		
Nadiren	184	40.2
Her zaman kopya çekerler	171	37.3
Asla kopya çekmezler	69	15.1
	34	7.4
Kopya çekerken yakalanan öğrenciye öncelikle nasıl bir ceza verilmesi gerekir?		
Dersten bütünlemeye bırakılmalı	219	47.8
Ders tekrarına bırakılmalı	96	21.0
Diğer	89	19.4
Öğrenciye uzaklaştırma cezası verilmeli	40	8.7
Öğrencinin ilişkisi kesilmeli	14	3.1
Öğrencilerin kopya çekme davranışını önlemek amacıyla hangi uygulama en başta yürütülmelidir?		
Sınavlarda iki ya da daha fazla soru formu kullanılmalı	115	25.1
Öğrenciler aralıklı oturtulmalı	85	18.6
Sınavda gözetmenler daha titiz davranmalı	71	15.5
Sınavlarda öğrencilerin yeri öğretim elemanı tarafından belirlenmeli	59	12.9
Kopya çekme durumunda uygulanacak cezalar açıklanmalı	57	12.4
Sınavlarda gözetmen sayısı artırılmalı	45	9.8
Diğer	26	5.7

Öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve akademik kontrol odakları puanlarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve akademik kontrol odağı puanlarının cinsiyet değişkeni açısından analiz sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	n	X	ss	t	P
Kopya çekme eğilimi	Kadın	194	3.34	.59	2.132*	.034
	Erkek	264	3.22	.57		
Dışsal akademik kontrol odağı	Kadın	194	2.46	.69	-2.726*	.007
	Erkek	264	2.63	.67		
İçsel akademik kontrol odağı	Kadın	194	3.82	.93	.555	.579
	Erkek	264	3.77	.80		

*p<.05

Tablo 2 incelendiğinde kadın ve erkek beden eğitimi öğretmeni adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir (t=2.132, p=.034; p<.05). Bu bulgulara göre erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla kopya çekme eğiliminde oldukları söylenebilir. Öğretmen adaylarının; dışsal kontrol odağı alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterirken (t=-2.726, p=.007; p<.05), içsel kontrol odağı alt boyutundan aldıkları puanlar incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir (t=.555, p=.579; p>.05). Öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve akademik kontrol odağı puanlarının akademik başarı algısına göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular tablo 3 te verilmiştir.

Tablo 3: Öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve akademik kontrol odağı puanlarının akademik başarı algı değişkeni açısından analiz sonuçları

Ölçek	Başarı Algısı	n	X	ss	F	P	LSD
Kopya çekme eğilimi	1.Orta	164	3.19	.56	2.485	.084	
	2.İyi	231	3.31	.59			
	3.Çok iyi	63	3.31	.59			
Dışsal akademik kontrol odağı	1.Orta	164	2.68	.61	4.012*	.019	1-2
	2.İyi	231	2.48	.69			
	3.Çok iyi	63	2.54	.79			
İçsel akademik kontrol odağı	1.Orta	164	3.69	.91	1.811	.165	
	2.İyi	231	3.85	.81			
	3.Çok iyi	63	3.85	.87			

*p<.05

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarı algılarına göre kopya çekme eğilimi (F=2.485, p=.084; p>.05) ve içsel akademik kontrol odakları (F=1.811, p=.165; p>.05) istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermezken, dışsal akademik kontrol odakları istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir (F=4.012, p=.019; p<.05). Akademik başarı algısı orta olan öğrencilerin başarı algısı iyi olan öğrencilere göre dışsal kontrol odak puan ortalamaları yüksek bulunmuştur. Öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve akademik kontrol odağı puanlarının lisanslı spor yapma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular tablo 4 te verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve akademik kontrol odağı puanlarının lisanslı spor yapma değişkeni açısından analiz sonuçları

Ölçek	Lisanslı Spor yapma	n	X	ss	F	P	LSD
Kopya çekme eğilimi	1.Yapmıyorum	117	3.13	.64	5.117*	.006	1-2
	2.Bireysel	134	3.36	.52			1-3
	3.Takım	207	3.29	.59			
Dışsal akademik kontrol odağı	1.Yapmıyorum	117	2.45	.69	3.146*	.044	1-2
	2.Bireysel	134	2.66	.69			
	3.Takım	207	2.56	.67			
İçsel akademik kontrol odağı	1.Yapmıyorum	117	3.81	.94	.076	.927	
	2.Bireysel	134	3.79	.83			
	3.Takım	207	3.78	.82			

*p<.05

Tablo 4'de beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekme eğilimi ($F=5.117$, $p=.006$; $p<.05$) ve akademik dışsal kontrol odakları ($F=3.146$, $p=.044$; $p<.05$), lisanslı spor yapma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir. Herhangi bir spor dalında aktif olarak lisansı olmayan öğrencilerin, bireysel ve takım sporu yapan öğrencilere göre kopya çekme eğilimlerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Bunun yanında akademik içsel kontrol odakları ile spor yapma arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F=.076$, $p=.927$; $p>.05$). Öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve akademik kontrol odağı puanları arasındaki ilişki tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5: Öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve akademik kontrol odağı puanları arasındaki ilişki

	Kopya çekme	Dışsal kontrol odağı	İçsel kontrol odağı
Kopya çekme	1	$r=.098^*$ $p=.037$	$r=.242^{**}$ $p=.000$
Dışsal kontrol odağı		1	$r=-.139^{**}$ $p=.003$

Tablo 6 incelendiğinde; beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik eğilimleri ile akademik dışsal kontrol ($r=.098$, $p=.037$; $p<.05$) ile çok düşük düzeyde pozitif bir ilişki varken, içsel akademik kontrol ($r=.242$, $p=.000$; $p<.05$) arasında ise dışsal akademik kontrole göre daha yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Beden Eğitimi öğretmeni adaylarının kopya çekme eğilimleri ile akademik kontrol odağını çeşitli değişkenler açısından ve kopya çekme eğilimi ile akademik kontrol odağı arasındaki ilişkiyi incelemesi amaçlanan bu çalışmada elde edilen sonuçlar şunlardır:

Beden eğitimi öğretmen adayları kopya çekerek başarılı olan öğrencinin ve buna göz yuman gözetmenin haksızlık yaptığını ve kopya çekmenin başkasının hakkını yemek olduğu görüşüne büyük çoğunlukla katıldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmanın diğer bir bulgusu ise öğrencilerin arkadaşlarının büyük bir bölümünün sınavlarda kopya çektiklerini ancak yalnızca % 7'sinin hiç kopya çekmediğini düşünmeleridir. Yeşilyaprak ve Öztürk (1996) tarafından yapılan araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin, öğrencilerin kopya çekme davranışının % 90 oranında yaygın olduğunu düşündükleri, Kaymakcan (2002) tarafından yapılan araştırma sonucunda ise öğrencilerin % 65'inin eğitim hayatlarında farklı sıklıkta kopya çektikleri ortaya konmuştur. Bu sonuç çalışmayı destekler nitelikte olup, öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik istenilen tutuma sahip olmadıkları ve nitelikli öğretmen ve kaliteli eğitim ideallerine ulaşmayı olumsuz etkileyeceği söylenebilir.

Beden eğitimi öğretmen adayları, çoğu kopya çekmeye yönelme nedenlerini yüksek puan almak ve kopya çeken öğrenciyle rekabet etmek için yöneldiklerini, kopya çekme yöntemi olarak başkasının kağıdına bakarak ve yanındaki arkadaşıyla konuşma yöntemini kullandıklarını ve genellikle klasik yazılı yoklamalarda ve çoktan seçmeli sınavlarda kopya çektiklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının %78'i ara sıra veya nadiren kopya çektiklerini ve kopya çekenlerin dersten bütünlemeye veya ders tekrarına bırakılmaları yönünde görüş bildirmişlerdir. Adayların çoğu kopya çekme davranışını önlemek için iki veya daha fazla soru formu kullanılması, öğrencilerin aralıklı oturtulması ve gözetmenlerin titiz davranması gerektiğini belirtmişlerdir. Yangın (2009) ve Çeliköz (2016)'ün öğretmen adayları üzerinde yaptıkları çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Küçüktepe ve Eminoğlu Küçüktepe (2014) ve Öztürk (2008)'in yaptığı araştırma sonuçlarında da en çok çoktan seçmeli sınavlarda kopya çekildiği saptanmıştır. Jones (2011), Park, Park ve Jang (2013) ve McCabe (1999) ise kopya çekmenin en önemli nedenini yüksek not olma isteği olarak belirlemişlerdir. Görüldüğü gibi sonuçlar diğer araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Bu çalışmada erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla kopya çekme eğiliminde oldukları bulunmuştur. Ünlü ve Eroğlu (2012), beden eğitimi öğretmeni adayları üzerinde yaptığı çalışmada cinsiyetin kopya çekmede farklılık yaratmadığını, Gümüşgül ve diğ. (2013), ise beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada, kadın öğrencilerin akademik sahtekarlık eğilimi ortalamaları erkek öğrencilere göre daha yüksek tespit etmişlerdir. Ancak üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çoğu çalışmada ise erkeklerin daha çok kopya çektikleri ve kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin kadınlara göre daha güçlü olduğu bulunmuştur (Keçeci ve diğ., 2011; Lin ve Wen, 2007; Molnar ve Kletke, 2012; Yangın, 2009; Çetin, 2007). Bu çalışmada da erkek öğrencilerin kopya çekmeye daha eğilimli olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada öğretmen adaylarının akademik kontrol odakları cinsiyete göre incelendiğinde, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha akademik dış kontrol odaklı oldukları; içsel kontrol odağı puanlarının ise anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. İlgili alan yazın incelendiğinde, öğretmen adaylarının akademik kontrol odaklarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediğine ilişkin çalışmalar mevcuttur (Başol ve Türkoğlu, 2009; Durna ve Şentürk, 2012; Erkmən ve Cetin, 2007; Saracaloğlu, Serin ve Bozkurt, 2005; Saracaloğlu, Certel, Varol ve Bahadır, 2012). Erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha içten denetimli olduğuna ilişkin çalışmalar bulunmaktadır (Tümkiye, 2000; Terzi 2011; Sarper, 2001; Yağışan, Sümbül ve Yücalan, 2007). Saracaloğlu, Yenice ve Özden (2013) öğretmen adayları üzerinde yaptığı çalışmada ise bu çalışmayı destekler nitelikte sonuçlar elde etmişlerdir. Beden eğitimi öğretmenleri üzerinde yapılan bir çalışmada ise öğretmenlerin denetim odaklarının cinsiyete göre farklılaşmadığı belirtilmiştir (Saracaloğlu, Certel, Varol ve Bahadır, 2012). Sarıçam, Duran, Çardak ve Halmatov (2012) okul öncesi öğretmen adayları ile yapılan bir çalışmada öğretmen adaylarının akademik kontrol odaklarının cinsiyet değişkenine göre, iç akademik kontrol odağı puanlarında kız öğrenciler lehine, dış akademik kontrol odağı puanlarında ise erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılaştığını belirlemişlerdir. Görüldüğü gibi cinsiyetin iç-dış kontrol odağına etkisi üzerine yapılan çalışmalarda farklı sonuçlar elde edilmiştir. Bir kişilik boyut olarak ele alınan kontrol odağının birçok faktörlerden etkilenmesi kaçınılmazdır. Bu nedenlerle farklı değişkenlerle cinsiyetin birlikte ele alınıp çalışmalar yapılması güvenilir sonuçlara ulaşma da katkı sağlayabilir.

Bu çalışmada öğrencinin başarı algısı ile kopya çekmeye yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Yapılan bir çalışmada Newstead, Franklyn-Stokes, ve Armstead (1996) daha az başarılı olan öğrencilerde kopya çekme davranışının daha yaygın olduğunu belirtmişlerdir. Üniversite öğrencilerinin kopya çekme davranışlarının incelendiği bir başka çalışmada ise derslerde başarılı olan öğrencilerin orta derecede başarılı olan öğrencilere oranla kopya çekmeye daha soğuk baktıkları ifade edilmiştir (Çetin, 2007). Ünlü ve Eroğlu (2012) beden eğitimi öğretmen adayları üzerinde yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının not ortalaması ile kopya çekmeye ilişkin tutumları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Bu çalışmada da başarı algısı iyi ve çok iyi olan öğrencilerin, orta olan öğrencilere göre kopya çekme eğilimleri puan ortalamaları daha düşük olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu çalışmada başarı algısı içsel kontrol odağını etkilemezken, dışsal kontrol odağında ise başarı algısı orta olan öğrencilerin, başarı algısı iyi olan öğrencilere göre puan ortalamaları anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuca göre başarı algısı orta olan öğrencilerin daha dışsal kontrol odaklı oldukları söylenebilir. Yapılan çalışmalarda; iç kontrol odağına

sahip bireylerin kontrol odağı puanlarıyla akademik başarıları arasında pozitif ve yüksek bir ilişki bulunurken (Nunn ve Nunn, 1993), dış kontrol odağına sahip bireyler için bu ilişki negatif olarak bulunmuştur (Yeşilyaprak, 2004). Yapılan araştırmalar içten denetim odağı düzeyi yüksek olan öğrencilerin içsel motivasyon, kişisel kontrol ve özyeterlik düzeylerinin yüksek olduğunu, çalışma sürecinde sorumluluk üstlendiklerini ve gerekli bilgiyi edinme ve kullanmada daha etkili olduklarını göstermektedir (Anderson, Hattie ve Hamilton 2005). Sonuçlar bu araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

Bu araştırmada, lisanslı olarak bireysel ve takım sporu yapan öğrencilerin herhangi bir spor dalıyla uğraşmayan öğrencilere göre kopya çekme eğilimleri düşük bulunmuştur. Gümüşgöl ve diğ., (2013) beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada, öğrencilerin spor yapma durumlarının akademik sahtekarlık eğilimi düzeylerini etkilemediği görülmüştür. Genel görüş olarak spor yapan öğrencinin antrenmanları ya da maçları dolayısıyla derslere devam da sorun yaşamaması gibi nedenlerle teorik derslerin başarı durumunda düşüş olabileceği ve bu nedenle kopya çekme eğiliminin daha yüksek olabileceği düşünülebilir. Ancak bu araştırma sonucuna göre; herhangi bir spor dalıyla uğraşmayan öğrencilerin, spor yapan öğrencilere göre kopya çekme eğilimleri daha yüksek çıkmıştır. Bilindiği gibi sporun bedensel faydalarının dışında, ruhsal ve mental yönden de birtakım faydaları bulunmaktadır. Spor yapmak, ruhsal açıdan daha mutlu ve dinç hissetmenize yardımcı olurken, başarı, özyeterlik, kendine özgüven, karar verme ve belli bir amaca odaklanarak yapıldığından, sorumluluk ve verilen görevi tamamlama gibi duyguların gelişmesine de yardımcı olmaktadır. Belirtilen özelliklerin gelişmesi öğrencilerin kopya çekme eğilimini azaltabileceği düşünülebilir. Ya da spor yapmayan öğrenciler sadece akademik başarıya yönelmiş olduğu için yüksek puan almak için kopya çekme eylemi gösterebilir. Bu araştırmada içsel akademik kontrol odağı spor yapma durumuna göre farklılaşmazken, bireysel spor yapanlar spor yapmayanlara göre daha dışsal akademik kontrol odağına sahip bulunmuşlardır. Yani bireysel spor yapan öğrenciler, spor yapmayan öğrencilere göre akademik ortamlarda elde ettikleri olumlu veya olumsuz çıktıları, başarı veya başarısızlıkları; şans, görevin zorluğu veya diğer bireylerin davranışları gibi kendi kontrolleri dışındaki etkenlerden kaynaklandığına bağladıkları söylenebilir. Spor yapmayan öğrencilerin daha akademik odaklı oldukları düşünülürse, bu nedenle başarısızlıklarından kendilerini sorumlu tuttıkları söylenebilir. Oysa bireysel spor yapanlar, akademik başarısızlıklarını yoğun antrenmanları dolayısıyla spor yapmalarına bağlayabilirler. Bu konuyla ilgili başka bir araştırmaya rastlanmadığından, özellikle içsel, dışsal kontrol odağı ile bireysel ve takım sporu yapma arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların yapılmasının alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik eğilimleri ile akademik dışsal kontrol ile çok düşük düzeyde pozitif bir ilişki varken, içsel akademik kontrol arasında ise dışsal akademik kontrole göre daha yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kopya çekme eğilimi puanları arttıkça, öğrenciler kopya çekme davranışından kaçındıkları için, içsel akademik puanlarla pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin bulunması beklenen bir sonuçtur. Soytürk, Tepeköylü Öztürk, Topuz ve Yetim (2015), beden eğitimi öğretmen adayları üzerinde yaptıkları çalışmada hiç kopya çekme eğilimi göstermeyen öğrencilerin benlik saygılarını daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. Er ve Gürkan (2011) ise öğretmen adayları üzerindeki çalışmasında öğretmen öz-yeterlilik algısının kopya çekmeye karşı tutumun anlamlı bir yordayıcısı olduğunu belirtmektedir. Bu araştırmada da dışsal akademik kontrol odağı puanları yüksek olan öğrencilerin, kopya çekme eğilimlerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak beden eğitimi öğretmen adaylarının çoğunun kopya çekme eğilimi göstermesi nedeniyle, bu konunun nitel çalışmalar yapılarak derinlemesine incelenmesi ve nedenlerinin ortadan kaldırılması yönünde adımların atılması büyük önem taşımaktadır. Bu konuda kopya çekmeme eğilimi anlayışını kazandırabilecek etik ve değerler eğitiminin de yararlı olacağı düşünülmektedir. Öğretmenler, öğrenciler için bir model oluşturacağından öğretmen yetiştirmede öğretmenlerin içsel kontrol odaklı yetiştirilmeleri önemli görülmektedir. Ayrıca beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekme eğilimleri ile akademik kontrol odakları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmadığından farklı örneklem gruplarında bu iki değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar yapılabilir.

Not : Bu çalışma 14-15 Nisan 2017 tarihlerinde düzenlenen 2nd World Congress on Lifelong Education-WCLE’de bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Akın, A. (2007). Akademik kontrol odağı ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(34), 9-17.

Anderson, A., Hattie, J. & Hamilton, R.J. (2005). Locus of control, self-efficacy, and motivation in different schools: Is moderation the key to success?. *Educational Psychology*, 25(5), 517-535

Ashworth, P., Bannister, P., Thorne, P. (1997). Students on the Qualitative Research Methods Course Unit. Guilty in whose eyes? University students' perceptions of cheating and plagiarism in academic work and assessment. *Studies in Higher Education*, 22(2), 187-203.

Başol, G. ve Türkoğlu, E. (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının düşünme stilleri ile kontrol odağı durumları arasındaki ilişki. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 732-757.

Bozdoğan, A.E., & Öztürk Ç. (2008) Öğretmen adayları neden kopya çeker? *İlköğretim Online*, 7(1), 141-149.

Buluş, M. (2011). Öğretmen adaylarında bireysel farklılıklar perspektifinden amaç yönelimleri, denetim odağı ve akademik başarı. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 11(2), 529-546.

Çeliköz, M. (2016). Öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları ve kopya çekme nedenleri. *Journal of Research in Education and Teaching*, 5(2). 241-251.

Çetin, Ş. (2007). Üniversite öğrencilerinin kopya çekme davranışlarının farklı değişkenler tarafından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 175, 129-142.

Dağ, İ. (1991). Rotter’in iç-dış kontrol odağı ölçeği (RİDKOO)’nin üniversite öğrencileri için güvenirliği ve geçerliği. *Psikoloji Dergisi*, 7(26), 10-16.

Dil, S., Bulantekin, Ö. (2011). Hemşirelik öğrencilerinde akademik başarı düzeyi ile aile işlevselliği ve kontrol odağı arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*;2(1),17-24.

Durna, U. ve Şentürk, K. F. (2012). Üniversite öğrencilerinin denetim odaklarını çeşitli değişkenleryardımıyla tespit etmeye yönelik bir çalışma. *ZKU Journal of Social Sciences*, 8(15), 37-48.

Er, K. O., Gürkan, U. (2011). Öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algıları ve kopya çekmeye ilişkin tutumları arasındaki ilişki. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 1-18.

Erkmen, N., ve Çetin, M.C. (2007). Beden eğitimi öğretmenlerinin denetim odağının baz değişkenlere göre incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 211-223.

Ersoy, A. (2014). İnternet kaynaklarından intihal yaptığının farkında değildim: Bir olgubilim araştırması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35 (1), 47-60.

Jones, D. L. R. (2011). Academic dishonesty: Are more students cheating? *Business Communication Quarterly*, 74(2), 141-150.

Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (17.baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kaymakcan, R., (2002). İlahiyat öğrencilerinin kopya çekmeye karşı yaklaşımları. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5: 121-138.

Keçeci, A., Bulduk, S., Oruç, D. ve Çelik, S. (2011). Academic dishonesty among nursing students: A descriptive study. *Nursing Ethics*, 18(5), 725-733.

Korkut, F. 1986, İlkokul Öğrencilerinin Kendilerine ve Ailelerine İlişkin Bazı Değişkenlerin Denetim Odakları Üzerindeki Etkisi. Yayımlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Küçüktepe, Ç., Eminoğlu, Küçüktepe, S. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekme Davranışlarının Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 263-270.

Lefcourt, H. M. (1982). *Locus of control: Current trends in theory and research*. 2nd ed. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Association.

Lin, C-H. S. ve Wen, L-Y. M. (2007). Academic dishonesty in higher education: A nationwide study in Taiwan. *Higher Education*, 54(1), 85-97.

McCabe, D.L.(1999). Academic Dishonesty among High School Students. *Adolescence*, 34(16),681-688.

Molnar, K. K. ve Kletke, M. G. (2012). Does the type of cheating influence undergraduate students' perceptions of cheating?. *Journal of Academic Ethics*, 10, 201-212.

Newstead, S. E., Franklyn-Stokes, A., & Armstead, P. (1996). Individual differences in student cheating. *Journal of Educational Psychology*, 88(2), 229-241.

Nunn, G. D., Nunn, S. J. (1993). Locus of Control and School Performance: Some Implications for Teachers. *Education*. 113(4), 636-641.

Ören, N. (1991).Denetim Odağı ve Kendini Kabul Arasındaki İlişkiler. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*,1 (2), 20-88.

Özden, M. ve Özdemir Özden, D. (2015). Öğretmen adaylarının görüşlerine dayalı olarak akademik usulsüzlük davranışlarının belirlenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*,5(1), 88-98.

Özden, M., Baştürk, A: U., Demir, M. (2015). Kopya Çektim, Çünkü...: Bir Olgubilim Çalışması, *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI)* V.6(4), 57-89.

Park, E.-J., Park, S. ve Jang, I.-S. (2013). Academic cheating among nursing students. *Nurse Education Today*, 33, 346-352.

Rotter, J. B. (1954). *Social learning and clinical psychology*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Rotter, J. B. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monographs*, 80, 1-28.

Rotter, J. B., J. E. Chance and G. J. (1972). *Phares Application of Social Learning of Theory of Personality*. New York Holt, Richard and Winston.

Saracaloğlu A. S., Serin O. ve Bozkurt N. (2005). Eğitim bilimleri enstitüsü lisansüstü öğrencilerinin problem çözme ve denetim odağı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı (17),237-245.

Saracaloğlu A. S., Certel, Z., Varol, S. R., Bahadır, Z. (2012). Beden eğitimi öğretmenlerinin özyeterlik inançları ve denetim odaklarının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 54-65.

Saracaloğlu, A. S., Yenice, N., Özden, B.(2013). Fen bilgisi, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen öz-yeterlik algılarının ve akademik kontrol odaklarının incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (34)2, 227-250.

Sarıçam, H., Duran, A., Çardak, ve M. Halmatov, M. (2012). The examination of pre-school teacher candidates' academic locus of control levels according to gender and grade. *Mevlana International Journal of Education (MIJE)*,2(2), 67-74,

Sarper, N. (2001). *Yetiştirme yurdunda yetişen çocuklar ile anne-baba yanında yetişen çocukların denetim odaklarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Semerci, Ç.(2004). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Kopya Çekmeye İlişkin Tutum ve Görüşleri,*F.Ü. Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18(3),139-146.

Semerci, Ç. ve Sağlam, Z. (2005). Polis adaylarının sınavda kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri (Elazığ İli Örneği). *Firat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 163-177.

Solmuş, T. (2004), İş Yaşamı, denetim odağı ve beş faktörlük kişilik modeli", *Türk Psikoloji Bülteni*, 10(34-35), 196-205.

Spector, P. E. (1982). Behavior in organizations as a function of employee's locus of control. *Psychological Bulletin*, 91, 482-497.

Tan, Ş. (2001). Sınavlarda kopya çekmeyi önlemeye yönelik önlemler. *Eğitim ve Bilim*, 26 (126),32-40.

Terzi , A. R. (2011). Denetim odağı ve örgütsel vatandaşlık davranışı ilişkisi: üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 3-15.

TDK. Türk Dil Kurumu güncel sözlüğü. Erişim tarihi: 15/03/2017. (<http://www.tdk.gov.tr>)

Tümekaya, S. (2000). İlkokul öğretmenlerindeki denetim odağı ve tükenmişlikle ilişkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,(8)Özel Sayı.

Soytürk, M., Tepeköylü Öztürk, Ö., Topuz, E.,Yetim, H. (2015). Beden eğitimi öğretmen adaylarının benlik saygıları ile kopya çekmeye ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (CBÜ, BESYO örneği). *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 1(1), 20-30.

Yağışan, N. Sünbül. "AM ve Yücalan, Ö.B. (2007). Müzik Bölümü Öğrencilerinin Benlik İmgeleri ve Denetim Odaklarının İncelenmesi." *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 22.1: 243-262.

Yangın, S. ve Kahyaoğlu, M. (2009). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmeye Yönelik Tutum ve Görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (21), 46-55.

Yenice, N., Evren, B., Özden, B. (2012). Relationship between self-efficacy perceptions of science teacher candidates and academic control focus. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 46, 4044-4049.

Yeşilyaprak, B. (1990). Denetim odağının belirleyicileri ve değişimine ilişkin araştırmalar. Bir eleştirisel değerlendirme. *Psikoloji Dergisi*, 7(25), 41-53.

Yeşilyaprak, B. (2004). *Denetim odağı, eğitimde bireysel farklılıklar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yeşilyaprak, B., ve Öztürk. B.(1996). "Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekme Olayına İlişkin Eğilimleri ve Görüşleri, II." *Ulusal Eğitim Sempozyumu, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi* .